

25. 4. 2018

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Došly peníze na staré ekologické zátěže?

Vláda schválila návrh novely zákona, který může mít podstatný dopad na řadu výrobních a průmyslových podniků v České republice. Týká se snad každého zprivatizovaného podniku, jehož areál je zatížen historickou kontaminací, kterou se český stát během procesu privatizace zavázal odstranit.

大成 DENTONS

Uvedená novela znamená pro všechny provozovatele takových podniků podstatné ztížení přístupu k penězům, které měly být vynaloženy na vyčištění staré ekologické zátěže na území České republiky. Vláda totiž zamýšlí prostředky alokované především na odstranění takových zátěží využít k navýšení důchodů. Najít následně ve státním rozpočtu volné prostředky k vypsání nových dotačních programů pro vyčištění těchto zátěží může být velmi složité a politicky neprůchozí.

Historický vývoj

Fond národního majetku (FNM) byl zřízen v roce 1991 za účelem správy národního majetku a technického zajištění privatizace. Do FNM stát ukládal veškeré peněžní prostředky získané z privatizace. V roce 2006 byl FNM zákonem č. [178/2005](#) Sb. formálně zrušen. Fakticky byl nicméně tímto zákonem FNM přejmenován na Fond privatizace a jeho agenda přešla na Ministerstvo financí. Majetek FNM tímto zákonem tak přešel na stát.

Fond privatizace se de facto skládá ze zvláštních účtů, na kterých se nachází prostředky získané státem za zprivatizovaný majetek. Na tyto účty plynou také prostředky z dividend privatizovaných podniků, v nichž stát stále drží určitý podíl. Největší podíl příjmů nyní tvoří dividendy ze společnosti ČEZ, a. s.

Současné využití

Tyto prostředky mohou být využity pouze k zákonem taxativně stanoveným účelům. Těmi jsou v současnosti zejména sanace ekologických následků provozů za minulého režimu, vyrovnání důchodového schodku, příspěvky do Státního fondu rozvoje infrastruktury nebo příspěvky do Státního fondu rozvoje bydlení. V současné době je dle veřejně dostupných informací na účtech Fondu privatizace zhruba 21 miliard Kč.

Dne 8. března 2018 vláda schválila návrh novely zákona o zrušení FNM. Cílem novely je mj. odstranit výdajové tituly (jako například Státní fond infrastruktury nebo Státní fond rozvoje bydlení), které přímo nesouvisí s procesem privatizace a stát je plánuje hradit z jiných prostředků. Hlavním důvodem novelizace je dle důvodové zprávy a vyjádření vlády nicméně zjednodušení čerpání prostředků do státního rozpočtu za účelem hrazení výdajů spojených s plošným zvýšením základní výměry důchodů.

Dopad na plnění z ekologických smluv

V rámci privatizace na nabyvatele majetku zpravidla přešly i ekologické škody způsobené tehdejší činností centrálně řízených podniků (tzn. staré ekologické zátěže). Stát se při privatizaci ve většině případů zavázal vůči novým nabyvatelům takových podniků tyto zátěže odstranit či nahradit (jde o tzv. environmentální smlouvy). Právní úprava otázky starých ekologických zátěží je ale kusá a financování jejich odstraňování stojí na několika usneseních vlády prováděných příslušnými ministerstvy; nad to je otázka, do jaké míry jsou tyto závazky přímo vynutitelné. Zpravidla totiž samy o sobě žalovatelné nejsou.

Pokud by novela zákona o zrušení FNM prošla parlamentem, hrozí, že budou přímo ohroženy zdroje k plnění závazků z environmentálních smluv. Prostředky z privatizace byly původně určeny k plnění závazků, které jsou s privatizací přímo svázány a nejsou tedy typickým pravidelným výdajem ze státního rozpočtu.

Náklady na odstraňování stát plánoval hradit z privatizačních výnosů původně shromažďovaných ve FNM. Tyto závazky tedy měly být hrazeny mimo systém státního rozpočtu. Dle informací dostupných z Ministerstva financí měl stát k 31. prosinci 2017 takové závazky vůči 146 smluvním stranám a schválené smluvní garance činily ke stejnému datu přes 141 miliard Kč.

Ministerstvo financí již předložilo plán na hrazení některých specifických závazků. Např. co se týče odstraňování následků těžby uranu má v úmyslu tyto závazky přesunout do gesce Ministerstva průmyslu a obchodu. Ministerstvo financí ale neoznámilo, zda a jakým způsobem budou hrazeny závazky k likvidaci ekologických škod obecně, pokud dojde k vyčerpání peněz z bývalého FNM pro jiné cíle. Existuje tedy přibližně dalších 300 smluv státu k likvidaci starých ekologických zátěží, které by měly být hrazeny z prostředků FNM. Ten ale vláda zřejmě zamýšlí zcela vyčerpat pro jiné účely. Zdroj prostředků na odstranění starých ekologických zátěží, na který většina zprivatizovaných podniků spoléhá, tak možná definitivně vyschne.

Filip Svoboda,

advokát zaměřující se na právo nemovitostí a životního prostředí

Veronika Kundeliusová,

advokátní koncipientka zaměřující se na právo nemovitostí a životního prostředí

[Dentons Europe CS LLP, organizační složka](#)

V Celnici 6

110 00 Praha 1

Tel.: +420 236 082 111

Fax: +420 236 082 999

e-mail: prague@dentons.com

Další články:

- [DEAL MONITOR](#)
- [Tři dekády v advokacii a otevřený pohled na to, co profesi i justici nejvíc škodí](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [Vybrané otázky poskytování zdravotních služeb na dálku](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [„Za každou kauzou je živý příběh“](#)
- [Ombudsman na Maltě - základní parametry a role. A v čem bychom se mohli poučit i my v Česku?](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [Rozhovor s JUDr. Veronikou Janoušek Rudolfovou, samostatnou advokátkou specializující se na sportovní právo](#)
- [DEAL MONITOR](#)